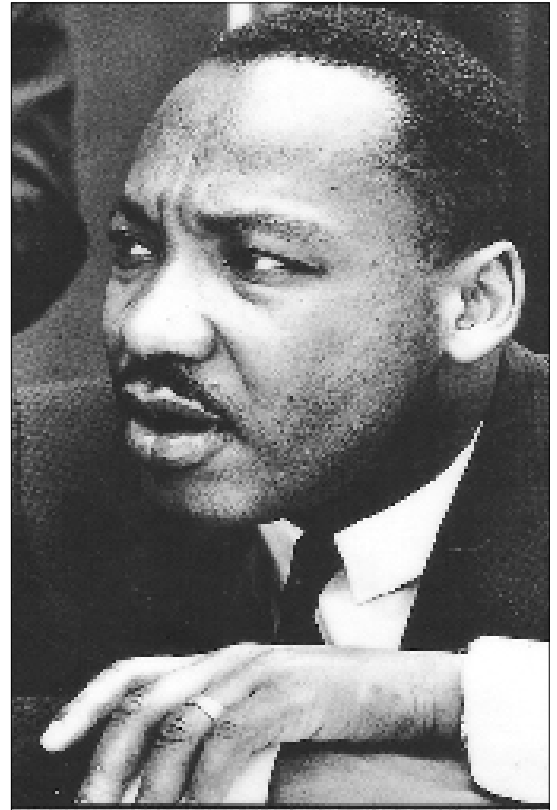

Civil ulydighed

Martin Luther King

1929 – 68: Martin Luther King var amerikansk baptistpræst, negerleder og førende i protesterne mod racediskriminationen i Sydstaterne og modstander af voldsanvendelse i kampen for borgerrettigheder.

1955: Han blev først kendt, da han organiserede en omnibus – boykot i Montgomery;

1963: Han var en af hovedorganisatorerne af Washington – marchen. Flere gange fængslet; tildelt Nobels fredspris.

1964: Holdt trods adskillige attentater fast ved ikke-vold, men havde allerede i nogen grad mistet grebet om negrenes frigørelsesbevægelse til bl.a. de sorte pantere.

1968: Blev myrdet af James Earl Ray, der mentes at være redskab for en hvid racistisk sammensværgelse.

Tilbageblik

I 1860 løsriver de første Sydstater sig fra Unionen og kort efter er Den amerikanske Borgerkrig en realitet. Nordstaternes præsident Lincoln erklærer i 1863 alle slaver i Sydstaterne for frie.

Krigen slutter i 1865 og har da kostet 620.000 amerikanere livet. Tal for lemlæstede og invalider foreligger ikke.

Også i denne borgerkrig blev udøvet rædselsgerninger, men her gjorde dele af sydstatshæren sig særlig bemærket ved hensynsløs nedslagtning af modstandere, som havde overgivet sig. Fort Pillow massakren er bedst kendt. Perioden efter krigens afslutning er præget af kaos og i dette dannes en selskabelig forening af sydstatsveteraner. Efterhånden som magtkampene tilspidnes, ændres veteranernes selskabelige formål til bekæmpelse af negrene.

Omkring en halv million veteraner stillede sig til rådighed for de konservative hvide. Denne guerillahær, som senere dannede kernen i Ku Klux Klan, kostede tusinder af sorte livet, og var til sidst den udslagsgivende faktor, som knækkede de reformvenlige, republikanske regeringer i Syden.

I de følgende årtier vedtages love, som skal sikre de sortes borgerrettigheder i USA, men dog uden virkning i Sydstaterne, da Ku Klux Klans indflydelse og magt ved gennemførelse af terror er for skræmmende. Derfor opleves de næste tiår som forholdsvis rolige med meget få mindre «oprør,» som dog alle slås ned med hård hånd.

De amerikanske negre overtager i det store og hele de holdninger til overgreb, som inderne betroede Gandhi om i Sydafrika, nemlig at den undertrykkelse, Gandhi havde været udsat for, led de også under, men ville de blive i USA, var der kun ét at gøre nemlig at bøje sig for overmagten.

Hjælp til forståelse:

USAs lovgivende forsamling ligger i Senatet i Washington og er som forbundslove gældende for hele landet. USA's udøvende magt forestås af Forbundspolitiet – FBI.

Juridiske tvivlsspørgsmål staterne imellem kan vurderes og dømmes ved Højesteret. Højesterets jury udvælges af den siddende regering, hvorfor dens kendelser er varierende og oftest er i tråd med den siddende regerings (præsidents) politik.

Skal Ku KLux Klan og nazisternes ideologier sammenlignes, er der afgørende lighed på flere punkter.

I Nazityskland var ariereren et overmenneske, der havde ret til og pligt til at udnytte og udrydde undermennesker, jøder, sigøjnere, sorte, slaver osv.. I USA var den hvide mand i flere stater overmennesket med samme rettigheder og pligter som i Nazityskland.

Begge steder dyrkedes en ekstrem nationalisme, «fædrelandskærlighed», hvilket flaget kan vidne om.

USA er verden over kendt og berømt for sine idealer om frihed og lighed for loven, men netop disse idealer gav Sydstaterne frihed til manipulation og undertrykkelse af minoriteterne, som udover negrene i høj grad var jøder, mexicanere og andre med en hudfarve afvigende fra den hvide.

Et optog som dette virkede skræmmende og passiverede derfor enhver modstand mod undertrykkelsen i organiseret form indtil Martin Luther King udviklede borgerretsbevægelsen.

Billedet er fra begyndelsen af 1920'erne. I en lang periode optrådte terroristerne åbenlyst som her.

Oftede havde de store kors anbragt på højdepunkter i landskabet, således at når de var antændt, kunne de ses vidt om.

Formålet var, og det lykkedes at skræmme de sorte.

De enkelte stater havde således en vis frihed til at vedtage love gældende for den enkelte stat, blot de ikke stred mod de overordnede forbundslove. Denne frihed kan aflæses i, at nogle stater har dødsstraf og henretter nærmest på samlebånd, medens andre har afskaffet dødsstraf.

Friheden til særlovgivning blev udnyttet til mindste detalje. Et godt eksempel herpå er, at i Montgomery var det forbudt sorte og hvide at spille kort og domino sammen.

De enkelte staters loves overholdelse blev vogtet af det lokale politi, som var valgt og udnævnt af de lokale borgere.

Brud på Forfatningen – forbundslovene skulle således igennem den lokale anklagemyndighed (den lokale sheriff) – den lokale domstol.

Hvis sagen ikke var afgået ved døden i mellemtiden skal den til slut dømmes ved Forbundsdomstolen. Denne sagsbehandlings udsigter til en lykkelig udgang, uanset hvor retfærdig man følte sagen var, tog kampmodet og pippet fra selv de ihærdigste borgerrettsforkæmpere.

Den hvide mands terror: Ku Klux Klan

I USA har negrene og andre farvede helt op i moderne tid lidt under en mere eller mindre officiel racepolitik, bl.a. frembåret af yderligtgående bevægelser som Ku Klux Klan.

Bevægelsen var i begyndelsen de hvide sydstatamerikaneres måde at forsvare sig på mod frigivne, sorte slavers overgreb efter den amerikanske borgerkrig.

Terrorens mål var at skabe frygt, således at enhver form for opposition blev lammet. Det må være klart, selv for burhøns, at hvis man ser naboen hænge dinglede – lynchet i et træ, nedsættes trangen til at gøre vrøvl væsentligt.

Midlerne var mord – mordbrande og sprængstofattentater.

Denne frygt – angst for terroren havde også en afsmittende virkning indenfor de hvides rækker, da terroristerne ikke afholdt sig fra at terrorisere deres «racefæller» – ofte ved økonomiske sanktioner overfor erhvervsdrivende, hvilket bevirkede, at vidner ikke turde stå frem – nævninge ikke turde dømme efter loven og deres overbevisning.

40 år skulle gå før USAs retsvæsen reagerede

Terror, drab, ofte som lynchninger, nedbrænding af sortes ejendomme og i ekstreme tilfælde kirker skete hyppigt, uden at myndighederne søgte at opklare, og retsforfølge forbryderne.

Retsbeskyttelse af de sorte var et ukendt begreb.

En af de groveste forbrydelser i nyere tid var kidnapning af en tilfældig, ung neger, som bagbundet blev slæbt til døde fastgjort til en bil, der drønedede rundt i den lille bys gader med et sønderlidt lig til skræk og advarsel.

De pårørende fandt hans legemsdele rundt om i byen.

Den **21. juni 1964** forsvandt tre sorte aktivister sporløst. Rygterne svirrede, men de lokale myndigheder gjorde intet for at opklare mysteriet. Omsider gik FBI ind og efterforskede sagen, som indbragtes for Forbundsdomstolen.

At foretage rettergang ved lokal domstol på dette tidspunkt var urealistisk, da det var åbenbart for alle, at der så absolut ikke var tale om ligeret mellem borgerne i sydstaterne.

Forbundspolitiets undersøgelser afslørede: De tre unge havde i lighed med tusinder af andre idealister i det racedelte Syden deltaget i demonstrationer for at sikre sortes valgret i forbindelse med registrering af sorte vælgere.

Vicesherif Cecil Price arresterer dem for at forse sig mod færdselsloven og underretter KU KLUX KLAN medlemmer i kodesprog før løsladelse. Kodeordet var «Goates» «Gedebukkeskæg» – kodeordet for Michael Schwener, som var dømt til døden af KLUX KLAN.

Baptistpræst Edgar Killen alarmerer en gruppe klanmedlemmer efter ordre fra klanchefen Sam Bowers, dermed er klanen klar til aktion, da de tre unge kører fra politistationen.

De forfølges af gruppen og af lovens håndhæver. Efter en hektisk biljagt bliver de tvunget væk fra landevejen. Deres bil bliver brændt, James Chaney bliver tævet ihjel og de to andre dræbt med skud. Dødsdommen var fuldbyrdet.

FBI's efterforskning førte til at 19 mænd blev anholdt og stillet for en forbundsdomstol. Syv blev idømt fængselsstraffe fra tre til ti år. Otte blev frikendt, men tre slap, da nævningene ikke kunne blive enige.

Under efterforskningen stod det FBI's folk klart, at flertallet i det lille provinssamfund havde kendskab til forbrydelsen og hvor ofrene var skjult, men ingen ville udtale sig, begrundet i frygt for repressalier, eller fordi man solidariserede sig med morderne.

Et andet medlem af KU KLUX KLAN udtalte under afsoning af en livstidsdom for et brandbombeattentat, som kostede en neger livet, at den direkte ansvarlige for mordene på de tre, var baptistpræst og Ku Klux Klan leder Edgar Ray Killen, som slap for at blive dømt for mord da en kvindelig nævning havde udtalt:

Jeg kan ikke dømme en præst. Efter 40 år er sagen fuldt opklaret og præsten Edgar Ray Killen står nu anklaget for mord.

Eksempler på forskelsbehandling

Demokratiske borgerlige rettigheder består også i, at borgeren har ret og pligt til at afgive sin stemme ved valg.

Havde de sorte det? Ifølge lovgivningen, ja. Men i praksis havde de forskellige sydstater vedtaget finurlige særlove og lagde ellers forhindringer ud, således, at de sorte i realiteten blev afskåret fra deres rettigheder.

Sorte forældre forsøgte at indmelde deres børn i de «hvide» skoler, hvad skete? Børnene blev mobbet og mishandlet af hvide børn.

De voksne hvide forholdt sig passive.

Blandede de sig, blev også de mødt med terror.

Sorte, som mødte på kontorer for at blive registreret, blev mødt med forhindringer, som denne:

Vi ville så gerne, men desværre, den, der skal registrere dig har fri – er syg – har ferie – eller er til oldemors begravelse, kom igen en anden dag.

I mange tilfælde blev de nægtet adgang til kontoret og i grovere tilfælde tævet sønder og sammen af hvide bøller, der, «tilfældigt» opholdt sig ved bygningen. Ordensmagten var sjældent til stede, den var som regel beskæftiget andet steds, skulle en betjent tilfældigt have overværet overfaldet, kunne han ikke anvendes i en senere straffesag, da han desværre intet havde set.

Diskriminationen og terroren var gennemført i detaljer og særdeles effektiv.

Martin Luther King startede aktioner for at få opfyldt sortes borgerrettigheder, de sortes ret til samme adgang til skoler og undervisningsinstitutioner som hvide, men også med ret til stemmeafgivning.

På en tur gennem byen ville du føle dig hensat til tredivernes Hitler-Tyskland. Der kunne du møde skilte med:

«**Nicht für Juden**». I Sydafrika og i USA var skiltene ændret til: «**White only**». Disse skilte kunne ses ved toiletter, ved offentlige parker, ved forlystelser ved restauranter og ved offentlige trafikmidler.

Diskriminationens varetegn er intolerance, og at den lovgivende – udøvende og dømmende magt saboterer og forhindrer retfærdighed.

Sorte yngler som rotter

sorte er dummere end hvide

Sådanne påstande har vi hørt før, blot har overskriften båret andre betegnelser som - jøde – muslim – perker – perle eller eksempelvis sigøjner.

Er der noget om disse påstande?

Hvad kom først? Hønen eller ægget? Hitlers Nazi-Tyskland – USA Sydafrika under Apartheid

Hvide studerende protesterer mod, at sorte søger adgang til de hvides universitet. De hadefulde ansigtsudtryk kan næppe misforstås.

nicht für juden

«Eksperter» har ved «ekspertundersøgelser» bevist, at de sorte i store dele af USA's sydstat er dårligere begavet end de hvide.

Analfabetismen, altså folk, der ikke kan læse og skrive, var størst blandt sorte. Ergo må de være dummere.

Andre «eksperter» har bevist, at negre er ludhamrende dovne, al den stund, at der forholdsvis er langt flere arbejdsløse negre end hvide, og endelig har de sorte et mere «ubehersket», «ukontrolleret», «frigjort» sexliv end hvide og har derfor også de store børneflokk.

Ved den sidste påstand kan dog spores en vis misundelse.

Uanset, hvor vi bevæger os ud i den store verden, kan man selv med bind for øjnene se, at en stor børneflokk har sammenhæng med kvinders mangel på oplysning, religiøse påvirkninger og kvindeundertrykkelse.

Så sent som ved præsidentvalget november 2004 klagede sorte over, at kravene til deres skolekunderskaber for at få valgret var et led i diskriminationen i Bush - administrationens valgfusk.

Sociologiske undersøgelser har med tydelighed vist:

1. De sortes daglige kost indeholdt i gennemsnit et kalorie-, protein – og vitaminindhold, der lå under eksistensminimum. Åndssvaghed kan ofte konstateres hos børn, der har været konstant fejl- og underernærede under opvæksten.

2. Bolig og beskæftigelsesforhold var de ringeste i USA.

3. Undervisningstilbud manglede eller var de ringeste i hele USA,

Derfor var analfabetismen så stor i disse ekstremt fattige områder. Nu er hemmeligheden den, at ved de intelligenstest, man anvendte, målte man skolekunderskaber.

Da negerbørn var forment adgang til undervisning, kan resultatet ikke overraske. Selv for negre gælder, at har du ikke modtaget undervisning, er dine skolefærdigheder ringe, og du er slet og ret dum.

Påstanden om disse tests indhold – metode – og resultater fremsættes og kan dokumenteres af lærer i specialpædagogik, senere skoleleder indenfor Statens Åndssvageforsorg – Aage Staffe.

4. Beskæftigelsestilbud var der næsten ingen af og de få, der var, gik næsten udelukkende til hvide. Samme diskriminerende mønster, som indvandrere kender i Danmark i vore dage.

Værd at vide - en messe værd

Tilstrækkelig ernæring, rimelige hygiejniske forhold er blot nogle af de mange forudsætninger for, at et barn slipper ud af sin barndom med sin begavelse i behold.

Sagt så enhver tvivl er fjernet – sult, proteinmangel frembringer svagtbegavede individer – i ekstreme tilfælde åndssvage.

Ved de traditionelle intelligensundersøgelser hviler testmaterialet på måling af individets paratviden, oversat til dansk individets skolekunderskaber. Da der stort set ingen undervisning fandt sted i de sydamerikanske stater, er den målte ringe begavelse hos sorte ikke et bevis på, at de er dummere end hvide, men en konstatering af, at de ikke har fået undervisning.

Et godt råd til dig

Igennem et langt liv har jeg erfaret: Når autoriter nedsætter ekspertudvalg, håndplukker de eksperter, om hvem de på forhånd ved, at disse vil udfærdige «ekspertudsagn», der er i overensstemmelse med politikernes ønsker og formål. Derfor slug ikke ekspertudtalelser råt, men find frem til hvem, der betaler eksperterne. Beklageligvis en påstand, men den kan dokumenteres.

Marchen til Montgomery, Alabama marts 1955

Da Martin Luther King som nygift tiltræder sit embede som præst i Montgomery, er denne by, som andre sydstatsbyer præget af racediskrimination og undertrykkelse af sorte borgeres rettigheder.

Byen havde 90.000 hvide og 50.000 sorte indbyggere, men en fredelig by – en by som sov tornerosesøvn. Under et menighedsrådsmøde opdagede King, at der indenfor de sorte medlemmer var tale om en afstandstagen til de fattigste sorte.

Et medlem udtalte:

«Dr. King, i mange år har vi arbejdet på at hæve standarden her i menigheden – og vi har opdaget, at jo mere vi henvender os til folk af samme sociale klasse som os selv, des lettere går det, og des mere får vi udført». Martin Luther King var chokeret og svarede:

«Aldrig havde jeg troet, at jeg skulle opleve et større onde end det afskyelige racehad mellem hvide og sorte i sydstaterne. Men nu har jeg oplevet det, der er værre. Hvordan kan I dog sætte skel mellem negrene indbyrdes – et skel som alene bygger på sociale forskelle. Er vi ikke alle i samme båd?»

En søndag formiddag forlod 500 sorte efter gudstjenesten i deres stiveste puds den lille kirke, Brown Chapel, i sydstatsbyen Selma for at marchere til hovedstaden Montgomery. Formålet var ved en symbolsk, absolut fredelig demonstration at protestere mod undertrykkelsen af de sortes stemmeret, men de nåede ikke frem.

Ved Edmund Pettus broen over Alabama-floden blev de mødt af en mur af betjente i kampuniformer. De blev beordret at vende om, men de nægtede og hele verden blev nu vidne til det efterfølgende blodbad.

Uden skygge af provokation gik betjentene til angreb, tåregasbomber hvirvlede gennem luften, stave og piske blev trukket og betjentene gav sig til systematisk at slå og piske de forsvarsløse demonstranter, som skrækslagne forsøgte at slippe væk.

Tre døde og 65 endte på hospitalet. Dagen har fået navnet «The Bloody Sunday». Denne dag var blot et af mange beviser på Sydstaternes undertrykkelse af de sorte, forskellen var kun, at TV – som dengang var i sin spæde vorden, var til stede og derefter lod de skrækkelige billeder af polititerrorren gå Amerika og verden rundt.

Reaktionerne udeblev ikke, politikere stod nærmest i kø for at forsikre om deres afsky for den uprovokerede politivold og fra undertrykkelse i almindelighed. Fem måneder senere underskrev USAs præsident en lov, der en gang for alle cementerede de sortes ret til at afgive deres stemme.

Optakten til busboykotten i Montgomery 1955 – 56

Som de fleste havde Martin Luther King hørt om og var blevet dybt fascineret af Gandhi. Især Gandhis saltmarch til havet og dennes talrige faster havde optaget King.

Før han læste Gandhi, havde han nået til den overbevisning, at Jesus's budskab kun er virkningsfuldt i forholdet mellem enkeltpersoner. Filosofien bag «elsk dine fjender og vend «den anden kind til» gjaldt kun, følte han, når enkeltpersoner var i konflikt, hvorimod en mere realistisk indstilling var påkrævet, når racer og nationer kom i konflikt.

Men efter, at han havde læst Gandhi, indså han, at han havde taget fejl. Busboykotten, der kom til at vare et helt år, betød indvarslingen af de sortes kamp for borgerrettigheder.

Tiden viste sig nu at være moden til i fællesskab at gå imod den chikane og nedværdigende behandling, som de sorte havde været udsat for i umindelige tider.

Forhold inden for busselskabet

Af alle Montgomerys raceadskillelsesforanstaltninger var Byens busreglement det mest nedværdigende. Skønt 70 % af passagerer var sorte, behandlede det dem som kvæg; nej, værre endnu, for ingen finder dog på at forulempe en ko.

De forreste sæder var forbeholdt hvide. Kom hvide passagerer måtte negrene rejse sig og stille sig nede bagi, også selv om den bagerste del af bussen var overfyldt.

Ydermere, og det tror jeg ikke nordstatsfolkene nogen sinde blev klar over, nemlig at negrene skulle løse billet foran i bussen, stige ud, gå ned til den bageste dør og stige på her.

Det skete, at bussen forsvandt, før de nåede at stige på, skønt de havde betalt deres billet. Dette overgik især ældre mennesker og gravide kvinder, i godt som i dårligt vejr, og chaufførerne syntes, det var vældigt morsomt.

Ofte overdængede de hvide buschauffører deres passagerer med skældsord, kaldte dem niggere, sorte køer eller sorte aber.

Hvad følte en sort far eller mor ikke, når de med deres barn blev udsat for en sådan behandling?

En syerske laver ballade

I 1955 sad den 42 årige syerske Rosa Parks i bussen på vej hjem, da hun og tre andre sorte af buschaufføren fik besked på at rejse sig, så de hvide passagerer, der netop var steget på, kunne få en siddeplads, men Rosa Parks nægtede at gøre det, hvorefter chaufføren tilkaldte politiet, som arresterede hende.

Dette blev dråben, der fik bægeret til at flyde over og gav startsignalet til en aktion, som ingen i deres vildeste fantasi havde forestillet sig, skulle blive af en sådan varighed.

I første omgang besluttede man at boykotte busserne en dag. Tusindvis af løbesejler blev delt ud, de sorte præster orienterede fra prædikestolen.

Busboykot

Aktionen blev en tordnede succes, den blev fulgt næsten 100 % af de sorte, og om aftenen afholdt man møder i kirken for at diskutere, hvad der videre skulle ske. Martin Luther King var hovedtaler ved et møde, men tilstrømningen var så stor, at trafikken brød sammen.

4.000 måtte høre hans tale via højtalere uden for kirken.

Han sagde blandt andet:

«Hvis I protesterer modigt og dog med værdighed og kristen kærlighed, vil fremtidens historikere, når de skriver på historiens bog, være nødt til at standse op og sige:

Der var et stort folk, et sort folk, som indgød ny betydningsfuldhed og ny værdighed i civilisationens årer. – Det er vor udfordring og vort overvældende ansvar».

På mødet vedtog man at fortsætte boykotten til følgende moderate krav var opfyldt:

Garanti for at sorte blev behandlet ordentligt af chaufførerne. Passagererne kunne sætte sig i den rækkefølge, de steg på, således, at de sorte satte sig bagerst og fyldte siddepladserne i retning fremefter, mens de hvide satte sig forrest og spredte sig bagud.

Der skulle ansættes sorte chauffører på de ruter, der fortrinsvis kørte med sorte. De sorte organiserede igennem et år deres eget transport-system. Taxaselskaber ejet af sorte kørte deres passagerer for den samme pris, som de skulle have givet for at køre med bus.

Bystyret besluttede at forbyde dette. Derefter kørte private deres medborgere i deres personbiler.

Det bekymrede Martin Luther King, at aktionen let kunne opfattes som en økonomisk boykot mod busselskabet, og at aktionen dermed fik lighed med hvides økonomiske forfølgelse af andre hvide, der var imod raceadskillelsen indenfor skolerne.

Amtets Storjury fandt en gammel lov frem, som lød:

Hvis to eller flere personer indgår en sammensværgelse for at hindre udførelsen af en lovlig transaktion, uden at der foreligger retfærdig eller lovlig motivering herfor, skal de kendes strafværdige.

Mere end 100 personer blev tiltalt og fængslet. Martin Luther King blev idømt en straf på 500 \$ eller 386 dages strafarbejde.

De forenede Staters Højesteret erklærede Staten Alabamas love om raceadskillelse for forfatningsstridige og dermed vandt de sorte sagen. Nogle dage senere blev en bus med sorte beskydt. Præsten Ralph Abernathys hus, hans kirke og flere andre kirker blev udsat for bombeattentater.

Uddannelse i civil ulydighed

Medlemmer af organisationen Congress for Racial Equality, som siden 1942 med stort held havde gennemført lignende aktioner i Nordstaterne, inspireret af Gandhis ikke-volds politik, rejste derned og stillede deres erfaringer til rådighed for de unge studenter.

Folk fra de lokale aktionsgrupper tog rundt på skoler og kollegier og opfordrede eleverne til at komme til møde i kirkerne, hvor de blev sat ind i den ikke-voldelige teori og praksis.

Sit Ins

I Sydstaterne satte fire sorte studenter sig ved en „hvid“ frokostdisk på et cafeteria. Man nægtede at servere for dem, de tog derfor deres bøger frem og gav sig til at læse, men blev overprøjet med ketchup – sennep, og hvad bøllerne ellers havde for hånden.

Mod almindelig retsopfattelse gik bøllerne fri, men studenterne blev arresteret. Næste dag var der tyve sorte, der fulgte eksemplet, og aktionsformen bredte sig som ringe i vandet, selv om mange også ved arrestationen fik en særdeles grov behandling.

På trods af en Højesteretsafgørelse, der forbød raceadskillelse af alle faciliteter ved busselskaber – fungerede raceadskillelsen i bedste velgående i sydstaterne.

I maj 1961 steg tolv frivillige, sorte og hvide på to Greyhound-busser i Washington. Man ville køre gennem Virginia, North og South Carolina, Georgia, Alabama og Mississippi.

Ved hvert stop ville man teste om de offentlige faciliteter stadig var raceadskilte. Hvis de var, ville man ignorere skiltene og benytte de forbudte steder. Det blev et mareridt, som ingen selv i deres vildeste fantasi havde kunnet forestillet sig. I TV-reportager oplevede den menige amerikaner de gennemtævede, blødende aktivister, der på intet tidspunkt satte sig til modværge, men det blev værre.

I byen Anniston ventede en hob på bussen.

Med jernstænger smadrede de bussens vinduer, punkterede dækkene og smed en brandbombe ind i bussen.

Da aktivisterne sprang ud for at redde livet blev de angrebet og tævet. Den anden bus nåede frem til Birmingham og efter alt at dømme havde voldsmændene af politiet fået frit lejde i et kvarter til deres terror mod de frihedsrejsende.

White only.

Hvide og sorte demonstranter har bedt om at få serveret, men det blev i form af hvides terror med æg og tomatketchup.

Bemærk demonstranternes holdning, den må siges at være selvbeherskelse i højeste potens.

Lederen af politiet forklarede politiets manglende indsats med, at det var mors dag, hvorfor næsten hele politistyrken havde fri.

Men ikke nok med det.

For at forhindre at de frihedsrejsendes fortsatte aktionen kørte man dem under politiskorte 150 km. bort fra Birmingham og satte dem af klokken fire om morgenen på en øde landevej.

Efter at justitsminister Robert Kennedy personligt involverede sig i sagen, lykkedes det at få en bus frem til Kings by Montgomery.

Ved ankomsten glimrede politiet igen ved sin fraværelse, i stedet strømmede flere hundrede til bevæbnet med baseballkøller og jernstænger. Nye skræksener udspillede med forslåede og blødende aktivister.

King indkaldte til massesmøde i pastor Abernathys kirke. 1.200 mennesker samledes i kirken, som blev angrebet med tåregas.

King ringede til justitsminister Kennedy som omgående sendte forbundstropper. Det lykkedes disse at nedkæmpe angriberne og bringe de sorte i sikkerhed.

Busser blev beskudt – brandbomber smidt ind i busser. Når passagererne slap ud med livet i behold, blev de slået ned.

Mordbrande og bomber i beboelser, uden at man på forhånd havde advaret beboerne, var negrenes hverdag. Ordensmagten forholdt sig passiv. Disse forbrydelser blev ikke begået i et nazistisk diktatur, men i demokratiets højborg USA af terrororganisationen Ku Klux Klan.

En kampagne med fiasko

Fra den meget raceadskilte by Albany i Georgia kom opfordringer til King om at lede den frihedskampagne, der allerede var startet. På trods af massemøder, march til rådhuset, sit-ins, købekampagner og overtrædelse af forbudsskilte i parker, biblioteker og lign. udeblev resultaterne. Hvorfor? Myndighedernes voldelige overgreb udeblev. De lokale kræfter i byen var splittede og den sorte befolkningsgruppe var for lille til, at kampagnen kunne få effekt.

Planlægning og koordinering af aktionerne var for dårlig.

Belært af andre aktioner havde den lokale politichef valgt en anden taktik end den traditionelle politivold. Han brugte fløjlshandsker, hans betjente talte pænt og høfligt til demonstranterne, når de arresterede dem.

Bidske hunde, tåregas og brug af stave var gemt væk. Dermed var der ingen dramatiske begivenheder til medierne.

King og Abernathy blev arresteret, men retten suspenderede deres domme og smed dem ud af fængslet. Dermed var alt af propagandistisk værdi fjernet fra kampagnen. Byens myndigheder lukkede byens parker og solgte friluftsbadet, men de hvides skoler og cafeteriaer forblev lukkede for negre.

Birmingham 1963

Pastor Fred Shuttlesworth havde siden 1956 ledet kampen mod racismen i denne by, men uden nævneværdige resultater. Han havde været fængslet flere gange og både hans hus og kirke var ødelagt af bomber. Da han og hans kone ville indskrive deres børn i en hvid skole, blev de overfaldet med jernkæder, slået ned med knøjern, og hans kone stukket med en kniv. Forfølgelserne endte med, at hans bil og personlige ejendele blev solgt på auktion. Præsten med familie måtte flygte til nordstatsbyen Cincinnati.

Belært af de dårlige erfaringer i Albany begyndte man i 1962 en detaljeret planlægning af næste kampagne.

I modsætning til Albany ville man ikke rette kræfterne mod det politiske system, men mod det økonomiske.

Det ville betyde sit-ins, boykot mod stormagasiner.

I modsætning til politichefen i Albany var Birmingham's kommissær for offentlig sikkerhed, Bull Connor, en skurk af værste skuffe. Af flere grunde havde han en enorm magt i byen og ingen var i tvivl om, at han hårdt og brutalt ville gøre brug af denne.

Han var kendt som en person, der havde svært ved at beherske sig, hvorfor det var mere end sandsynligt, at han i kampens hede ville foretage brutale overgreb på fredelige demonstranter.

Kampagnen skulle starte på hundredårsdagen for præsident Lincolns frihedserklæring. Heri lå den symbolik, at den erklærede frihed ikke var den virkelighed negrene oplevede et hundrede år senere.

Stemningen var ved kampagnens start mat, man manglede deltagere, som under marchen var villige til at lade sig arrestere.

Fængslerne skulle fyldes. Bull Connor havde brug for en konfrontation for at fremstå som byens frelser og stærke mand.

Han søgte og fik en retskendelse, der forbød demonstrationer.

For at undgå blodsudgydelser og vold blev det forbudt at demonstrere og lave boykot: påstod man.

King havde ikke tidligere overtrådt et sådant forbud, men man havde på forhånd aftalt, at man ville overtræde forbudet.

King kaldte påbuddet for uretfærdigt – udemokratisk, forfatningsstridigt og misbrug af retsvæsenet.

King, Abernathy og omkring 40 andre startede marchen mod byens forretningskvarter igennem gader, hvor mange negre stod for at se om King virkelig ville stille op mod Connor. De blev alle arresteret, og mod forventning løsladt ni dage senere, da sangeren Harry Belafonte havde tryllet 50.000 \$ frem som kautionsspenge.

I fængslets isolationscelle fik King aviser ind af sin sagfører og blev meget vred over den kritik, han mødte i pressen. Hvide gejstlige opfordrede de lokale negre til at trække sig ud af demonstrationen.

Disse hvide præster havde intet foretaget sig, da deres kollega Shuttlesworth blev bombet og mishandlet. King ville derfor skrive et modsvar, men manglede noget så simpelt som papir.

King brugte en avis og viste sagføreren, hvordan han skulle følge pilene rundt om annoncer og nyheder fra haveforeninger. Brevet blev et centralt manifest i de sortes frihedskamp.

Brev fra fængslet i Birmingham

Vi har ventet 340 år på vore forfatningsmæssige af Gud givne rettigheder. Nationerne i Asien og Afrika bevæger sig med jet-agtig hastighed imod politisk uafhængighed, men vi kryber stadig med sneglefart hen imod at opnå en kop kaffe på et cafeteria.

Måske er det let for dem, som aldrig har følt raceskellets dolkestik at sige: «Vent». Men når man har set rasende horder lynche fædre og mødre efter for godt befindende og drukne ens brødre og søstre; når man kan se størstedelen af sine tyve millioner negerbrødre kvæles under en lufttæt klokke af fattigdom midt i det rige samfund; når man pludselig føler sin tunge slå knuder og kommer til at stamme, fordi man skal forklare sin seksårige datter, hvorfor hun ikke må gå hen i den offentlige forlystelsespark, som netop blev averteret i fjernsynet, og ser tårer vælde op i hendes øjne, når hun får at vide, at Legeby er lukket for sorte børn, og ser ildevarslende skyer af mindreværd begynde at danes på hendes lille mentale himmel, og ser hende begynde at fordreje sin personlighed ved at udvikle en ubevidst bitterhed mod de hvide; når man skal finde et svar til sin femårige søns spørgsmål: «Far, hvorfor er hvide mennesker så onde mod farvede mennesker»? Når man kører en tur gennem landet og bliver tvunget til nat efter nat at sove ubekvemt i bilen, fordi intet motel vil lukke én ind; når man bliver plaget af den ene dag efter den anden af ydmygende skilte med «Hvid» og «Farvet»; når ens efternavn bliver «Nigger», ens mellemnavn «boy» uanset, hvor gammel man er og ens efternavn bliver John, og din hustru og din mor

aldrig bliver tituleret fru; når man dag og nat, vågen og i drømme, altid må leve i alarmtilstand, da man ikke kan vide, hvad næste øjeblik vil bringe, plaget af indre frygt og ydre harme; når man altid må kæmpe mod en tærende fornemmelse af «ingenhed»— så kan man forstå, hvorfor vi finder det svært at vente.

Der kommer en tid, hvor tålmodighedens bæger flyder over, og mennesker ikke længere godvilligt lader sig svinge ned i fortvivlelsens afgrund. Jeg håber mine herrer, at De kan forstå vor velbegrundede og uundgåelige utålmodighed.»

King og de andre ledere blev dømt for foragt for retten. Da de står uden for fængslet er King i vildrede, skal man fortsætte? Hvordan? Men da nogle af Kings unge løjtnanter fortæller at tilstrømningen var større end nogensinde, at work-shops stadig blev afholdt og disse var fulde af folk, der var villige til at lade sig arrestere, fik King noget af kampgejsten tilbage. Men – deltagerne var børn og unge.

Børn og unge på march

Ny strategi i Birmingham kampagnen

Som de andre dage tog marchen sit udgangspunkt fra Sixteenth Street Baptist Church.

50 teenagere trådte syngende ud af kirken og blev straks arresteret og puttet ind i politiets salatfåde.

Det var som det plejede, men så trådte en ny gruppe ud syngende og marcherende mod centrum.

Derefter gruppe efter gruppe, og de begyndte at gå i forskellige retninger. Der kom stadig flere til, umiddelbart virkede det som om grupperne ville blive ved i det uendelige. Mere end 1.000 skolebørn og teenagere marcherede den dag, og politiet formåede at arrestere 900 af dem.

I en tale påpegede Martin Luther King:

Vi må aldrig glemme, at alt hvad Hitler foretog sig i Tyskland var «lovligt», mens alt det de ungarske frihedskæmpere gjorde i Ungarn var «ulovligt». Det var ulovligt at trøste en jøde i Hitlers Tyskland.

Og dog er jeg vis på, at havde jeg levet i Tyskland på den tid, ville jeg have trøstet og hjulpet mine jødiske brødre.

Børnene søgte mod byens centrum og politiet kæmpede for at holde dem tilbage i de sortes bydel. For første gang i bevægelsens historie, var det lykkedes at fylde fængslerne.

Næste dag var endnu flere børn mødt op, men da der ikke længere var plads i de overfyldte fængsler, havde politiet opstillet vandkanoner på strategiske steder, for at holde demonstranter borte fra forretningskvartererne.

De unge blev beordret til at vende om, ellers ville de blive våde, men de fortsatte.

Der blev åbnet for slangerne, og vandet sprøjtede ud med så stor kraft, at børn blev væltet omkuld og spulet ned ad byens gader.

En moderat, sort forretningsmand overværede politivolden.

I telefonen havde han netop beklaget sig over Martin Luther King, men da han ser vandstrålerne rettet med en sådan kraft mod en lille piges krop, at denne ruller ned ad gaden, ændrede han holdning.

De næste demonstranter undgik på deres vej mod centrum vandkanonerne. Connor blev desperat og gik helt fra snøvsen:

Han lod sine betjente angribe de fredelige børn med sine bidske hunde. Især et billede af en politihund, der springer i struben på en sort skoledreng gik verden rundt, og vakte forargelse mod undertrykkerne. Snesevis af reportere, fotografer og TV-folk var til stede og registrerede hændelserne og deres forløb.

USA og den ganske verden gik i chok

Forargelse – vrede – fordømmelse især af de hvide ledere i Birmingham, ikke blot i USA, men også internationalt tvang præsident Kennedy til at sende en forhandler til byen.

Med besvær lykkedes det at få gennemført en meget moderat aftale, hvorfor freden burde sænke sig over byen.

Men det gjorde den ikke. Ikke-volden havde ganske vist sejret, men terroristerne var stadig på fri fod beskyttet af et racistisk politi.

Den meningsløse vold blussede op.

Kings broder fik sit hus ødelagt af bombe. En anden bombe eksploderede i Kings hovedkvarter på Gaston Motel.

Alabamas racistiske guvernør George Wallace udkommanderede 250 mand fra statspolitiet.

Billedet af en politihunds angreb på en lille dreng gik verden over og rejste en storm af protester.

Her går det ud over en voksen person, men det illustrerer udmærket politiets metoder.

Da disse begyndte at banke løs på tilfældige sorte, strømmede flere tusinde vrede negre ud på gaderne og begyndte at afbrænde og plyndre hvides forretninger.

Var en borgerkrig på vej?

Var dette et farvel til Ikke-Vold?

Næste dag sendte præsident Kennedy 3.000 mand fra forbundstropene og udtalte:

«Aftalen i Birmingham var og er en fair og retfærdig overenskomst. Forbundsregeringen vil ikke tillade, at den bliver saboteret af en bunke ekstremister fra den ene eller anden side.»

Marchen til Washington

Den 28. august 1963 oprandt den store dag, hvor borgerretsorganisationerne håbede på at samle 100.000 til en demonstration, der ville ændre afgørende på de sortes lovmæssige rettigheder.

Fra hele landet strømmede folk til, med fly, med tog med busser. Der blev sunget af Mahalia Jackson, Joan Baez og Bob Dylan.

Igen lød sangen: «We shall overcome», men på denne dag fra 250.000 struber. Det blev en helt igennem fredelig dag.

Stemningen var som ved en gigantisk udflugt og USAs seere fik et andet billede af deres sorte landsmænd.

Trods billedets elendige kvalitet bringes det, da det illustrerer ikke-volds aktivisters teknik, og at man skal være i god form.

Ingen kan, når de har set dette billede, undskylde sig med, at de ikke kan deltage i ikke-volds aktioner på grund af alderdom eller svagelighed. Mod-sætningerne mødes her, den rå magt og åndeligt mod. Bemærk lige, at den ældre dame med største besvær trækker benene op under sig for at give de to repræsentanter for demokratiet mest muligt at slæbe på.

Martin Luther King blev dræbt af snigskytte i 1968

Meddelelsen hensatte den amerikanske befolkning i en tilstand af sorg og chok. Sårene efter mordet på John F. Kennedy var endnu ikke lægt, men nu var også de sortes talsmand myrdet.

Amerikanernes moralske samvittighed havde lidt skade.

Mange negre var vrede – rasende.

Mordet på King førte til de værste raceuroligheder i USA's historie. Brande – plyndringer – hærværk – vold og mord foregik i 110 amerikanske storbyer. 39 mennesker blev dræbt, og der blev foretaget 20.000 anholdelser.

Organisationer som Red Power og Black Power overtog kampen, ofte med utraditionelle midler, oftest med voldelige midler.

Lederen af Black-Power udtalte straks efter mordet på King:

«Da det hvide Amerika myrdede King i går aftes, erklærede det krig mod os. Han var den mand inden for vor race, som prøvede at lære vort folk at føle kærlighed, medfølelse og nåde overfor hvide».

Talerrækken skulle afsluttes med Martin Luther .

Hans taletid var sat til fem minutter, men snart forlod han sit manuskript og talte inspireret af øjeblikket.

Talen blev senere kendt som:

«**I have a dream**».

Den var en appel til alle amerikanere.

Opstandene blev hver gang slået ned med hård hånd ved hjælp af Nationalgarden.

Eneste positive resultat har været myndighedernes løfter om at sanere, renovere og bygge nye boliger som erstatning for den værste slum, da indirekte årsager til urolighederne har været og er stadig social nød og i flere tilfælde ulidelige hedeølger.

Begravelsen

Søndag den 7. april blev erklæret for national sørgedag. Begravelsen foregik i Kings egen kirke.

Kings trofaste ven og kampfælle Abernathy forrettede gudstjenesten.

Et væld af berømte og betydningsfulde personer var mødt op og lod sig beskue.

Kings kiste blev ført til kirkegården på en bondegårds **kærre** trukket af to muldyr.

«I have a dream».

**skulle symbolisere Kings sidste drøm
kampen for de fattige.**